

LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES DEL RIPOLLÈS

Gener de 2024

Durant els darrers anys s'ha incorporat la figura de la **comunitat energètica** com un agent més dins del sector energètic, i mica en mica ha anat guanyant presència i ressò en l'àmbit autonòmic i estatal, gràcies a canvis normatius, a la creació de les primeres iniciatives i a la participació ciutadana a les mateixes.

Però què són exactament les comunitats energètiques?

Les comunitats energètiques són, dit de manera simplificada, un grup de persones que s'organitzen per tal de participar i treballar a favor de la **transició energètica**. Aquestes actuen com a eina d'apoderament ciutadà perquè permeten que els consumidors passin a tenir un paper actiu en la generació i gestió de l'energia, descentralitzant i democratitzant el sistema energètic actual, amb la finalitat de crear un sistema més just i en què tothom pugui participar.

I com es crea una comunitat energètica?

Generalment les comunitats sorgeixen de la voluntat de canvi que té la població respecte el sistema energètic actual. Quan això passa, un conjunt de persones físiques, pimes i/o les mateixes administracions locals s'organitzen sota una forma jurídica (generalment associacions o cooperatives) per tal de portar a terme accions en l'àmbit energètic.

Quins objectius tenen les comunitats energètiques?

Com ja s'ha dit, l'objectiu principal de les comunitats energètiques és ser un agent actiu en el procés de transició energètica. Normalment es centra en la producció d'energia a partir de fonts renovables (solar fotovoltaica, eòlica...), tot i que pot oferir altres serveis en benefici dels membres de la comunitat, com compres agregades, cotxe elèctric compartit, rehabilitació energètica...

Quina és la normativa que ho regula?

Encara no hi ha una normativa estatal clara que reguli aquestes organitzacions ciutadanes, tot i que s'està pendent de la possible aprovació d'un Real Decret que les ordeni impulsat pel Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO). No obstant, hi ha dues directives europees on es defineixen les comunitats en dues tipologies: Comunitats Ciutadanes d'Energia (CCE) i Comunitats d'Energies Renovables (CER), que es diferencien principalment per l'àmbit territorial de les actuacions que porten a terme.

Un dels serveis més habituals de les comunitats energètiques és l'autoconsum col·lectiu d'energia fotovoltaica, que es basa en compartir l'energia produïda amb altres ciutadans que es troben a un radi de 2km, tal i com s'estableix al RD 20/2022.

I què és l'autoconsum?

L'autoconsum és l'ús d'energia elèctrica provinent d'instal·lacions de generació properes al lloc on es consumeix l'energia. Aquest es pot portar a terme de manera col·lectiva o individual:

- **Autoconsum individual:** la instal·lació generadora d'energia elèctrica es troba al mateix domicili en la qual es fa un ús privat de l'energia. L'energia que no es consumeix directament (excedent) s'aboca a la xarxa i l'empresa comercialitzadora ho compensa al client.
- **Autoconsum col·lectiu:** la instal·lació generadora d'energia elèctrica no s'ubica al mateix lloc on es fa el consum, sinó que l'energia que es genera en una coberta concreta es reparteix entre els consumidors interessats que es trobin a un radi de menys de 2km. És una opció d'autoconsum idònia per consumidors que no poden accedir a l'autoconsum individual (manca de suficient teulada disponible, teulades no aptes com les de fibrociment amb amiant, mal orientades,...).

L'autoconsum col·lectiu es pot promoure des de dos àmbits diferenciats:

Per una part, l'**àmbit públic**. Per exemple, pot ser l'ajuntament del municipi qui promou aquesta iniciativa, fent una instal·lació en una coberta municipal i repartint l'energia entre els veïns interessats en participar. En aquest cas l'ajuntament estableix una taxa de pagament per poder-se beneficiar de la instal·lació durant un període determinat.

Per altra part, l'**àmbit privat**. En aquest àmbit el més comú és la creació de comunitats energètiques, però també es poden donar autoconsums col·lectius en comunitats de veïns, associacions d'empresaris o, fins i tot, entre consumidors sense relació jurídica entre ells. En el cas de la comunitat energètica, aquesta pot ser la impulsora de la instal·lació, s'ha d'encarregar de buscar cobertes on poder fer la instal·lació i repartir l'energia generada entre els socis. Les cobertes a les que pot optar la comunitat poden ser cobertes privades o públiques i, en ambdós casos, s'ha d'arribar a un acord amb el propietari.

I com anem al Ripollès?

A la comarca hi ha diferents iniciatives, la majoria d'elles centrades en autoconsums col·lectius, per fomentar la transició energètica al territori.

Els ajuntaments dels municipis de Vallfogona del Ripollès, Gombrèn, Planoles i Sant Joan de les Abadesses estan impulsant autoconsums compartits amb la ciutadania gràcies a

un ajut de la Diputació de Girona. Es preveu que estiguin en funcionament abans de l'estiu del 2024.

Veient aquestes primeres iniciatives, municipis com Ribes de Freser, Ripoll, Campdevàrol, Camprodon, Pardines, Molló, Vilallonga de Ter i Ogassa s'han interessat en replicar projectes similars.

Però no només es troben iniciatives d'impuls municipal a la comarca, sinó que ens els darrers anys han començat a aparèixer moviments ciutadans per impulsar comunitats energètiques als municipis. Actualment hi ha constituïdes les comunitats energètiques de Sant Joan de les Abadesses ([Energia Santjoanina](#)) i de Campdevàrol ([La Campdevanolenca](#)), i a [Ripoll](#) un grup de veïns s'està començant a organitzar per crear una comunitat energètica al municipi.

Per tal de que la ciutadania pugui tirar endavant aquests projectes hi ha diverses ajudes a les quals es pot optar. Energia Santjoanina ha rebut l'ajut del CE-Implementa i estan pendent, juntament amb la Campdevanolenca, de la resolució definitiva del SolarCoop (ara per ara ambdues estan acceptades en la resolució provisional).

Com es pot veure queda molt camí per recórrer la transició energètica i el foment de les comunitats energètiques, però els primers fonaments ja estan posats. Només queda que ens sumem al canvi i siguem participants d'aquest nou model energètic!

Per a més informació:

Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès

energia@ripollesdesenvolupament.com

